

กำลังอาวุธในเอเชีย

อุกฤษฏ์ ปัทมานันท์

โลก กำลังอาวุธลดลง แต่ไม่ใช่เอเชีย

มีข้อน่าสังเกตว่า เป็นปีที่ 2 แล้วที่การใช้จ่ายทางทหาร (military expenditure) ของโลกลดลง แต่เอเชียกลับเพิ่มการใช้จ่ายทางทหาร ตามรายงานของ Stockholm International Peace Research Institute เล่มล่าสุด¹ ปีที่แล้ว เอเชียมีค่าใช้จ่ายทางทหารเพิ่มขึ้น 3.6 % ภูมิภาคเอเชียนี้หมายถึง เอเชียตะวันออก เอเชียใต้ เอเชียกลางและโอเชียเนีย มีการใช้จ่ายทางทหารเพิ่มขึ้น 62% นับจากเมื่อทศวรรษที่แล้ว

ในปี 2012 นับเป็นครั้งแรกที่ภูมิภาคเอเชีย มีการใช้จ่ายทางทหารเหนือกว่าทวีปยุโรป ในปีนั้นประเทศที่นำเข้าอาวุธอันดับต้นๆ 5 ประเทศในโลกทั้งหมดมาจากเอเชีย คือ อินเดีย จีน ปากีสถาน เกาหลีใต้ และอย่างเหลือเชื่อ สิงคโปร์

จีนถือเป็นประเทศที่มีสัดส่วนการเพิ่มค่าใช้จ่ายทางทหารในเอเชียตะวันออกมากที่สุด จีนใช้จ่ายทางทหารเพิ่มขึ้น 170% เมื่อเทียบกับ 10 ปีที่แล้ว และจีนได้ประกาศว่า จะเพิ่มการใช้จ่ายทางทหารเพิ่มขึ้นอีก 12.2 % ในปี 2014 แต่ทว่า จีนไม่ใช่เป็นตัวผลักดันการใช้จ่ายทางทหารประเทศเดียว เอเชียใต้โดยเฉพาะการเผชิญหน้าระหว่างอินเดียและปากีสถาน การแข่งขันในการอ้างอธิปไตยเหนือเกาะเล็กเกาะน้อย และการคาดการณ์ถึงทรัพยากรจำนวนมากบริเวณนั้นและบริเวณโดยรอบ ทั้งในเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่มีส่วนผลักดันให้มีการเพิ่มขีดความสามารถในทะเลของแต่ละประเทศทั้งสิ้น

แม้แต่ญี่ปุ่น ซึ่งโดยประเพณีปฏิบัติญี่ปุ่นรักษาระดับการใช้จ่ายทางทหารต่ำกว่า 1 % ของ GDP แต่ญี่ปุ่นได้ประกาศเป็นสัญญาแล้วว่า จะเพิ่มการใช้จ่ายทางทหารเป็น 2.8 % ในปี 2014-2015

การปรากฏตัวอีกครั้งของสหรัฐฯ

¹ Sam Perlo-Freeman and Carina Solmirano, “ Trends in World Military Expenditure, 2013” SIPRI Fact Sheet (April 2014)

สหรัฐฯประเทศมหาอำนาจแปซิฟิกซึ่งการใช้จ่ายไม่ได้รวมอยู่ที่เอเชีย มีบทบาทอย่างสำคัญด้วยในการผลักดันการใช้จ่ายทางทหารให้เพิ่มมากขึ้นในภูมิภาคนี้ นโยบาย ศูนย์กลางแปซิฟิก (Pacific pivot) ของรัฐบาลบารัค โอบามาออกแบบมาเพื่อรื้อฟื้นการปรากฏตัวด้านความมั่นคงสหรัฐฯ ซึ่งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ของโลก

พันธมิตรสหรัฐฯ เกาหลีใต้และญี่ปุ่นคาดหวังว่าจะเป็นกระดานความมั่นคงในภูมิภาคนี้ ในขณะที่สหรัฐฯ ผลักดันวัตถุประสงค์ผลประโยชน์ของสหรัฐฯ ในตะวันออกกลางและเอเชียกลาง ในขณะที่ จีนมี ทิศทางสันติภาพเพิ่มมากขึ้น ความพยายามทางสันติของจีนเกี่ยวข้องกับความพยายามสร้างความเข้มแข็งทางทหารเพื่อรักษาผลประโยชน์และความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจของจีน ในเวลาเดียวกัน จีนเองเคลื่อนไหวตลอดเวลาในการอ้างสิทธิครอบครองทะเลจีนใต้ ซึ่งเป็นเหตุทำให้เกิดข้อพิพาทกับประเทศต่างๆ ที่อ้างกรรมสิทธิ์เหมือนกัน

ในเวลาเดียวกัน สิ่งที่กำลังเกิดขึ้นคือ การยกเลิกจุดเน้นศูนย์กลางอยู่ที่ไอกินาวาของสหรัฐฯ ที่ซึ่งมีการเจรจากันมาเกือบ 2 ทศวรรษเพื่อปิดฐานทัพที่ล้าสมัยในไอกินาวาและย้ายนาวิกโยธินไปที่อื่น

พร้อมกันนั้น ปฏิบัติการของสิงคโปร์ดูแลสุขภาพชั้นที่เดียว มีเรือรบไม่มากไปอยู่ที่สิงคโปร์ แต่สหรัฐฯ กลับมีข้อเสนอให้มีเรือประจำการในแปซิฟิกเพิ่มขึ้น และสหรัฐฯ ยินดีให้ความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับพันธมิตร เช่น ฟิลิปปินส์และเวียดนาม

เอเชีย ศูนย์กลางและอาวุธ

กล่าวโดยภาพรวม เอเชียเป็นตัวแทนของทั้งศูนย์กลางในทางภูมิรัฐศาสตร์และที่แสดงแสนยานุภาพทางอาวุธทั้งปริมาณและเทคโนโลยี ศูนย์กลางหมายถึง พันมิตรของสหรัฐฯ ยังคงเข้มแข็ง และเพื่อเฝ้าเตือนศัตรูหรือภัยของสหรัฐฯ สหรัฐฯ ใช้จ่ายการทหารน้อยลง แต่กระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ เป็นเจ้าของและขับพายเออร์อาวุธยุทธโปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้เอง

เป็นที่น่าสังเกตว่า อัตราการเพิ่มค่าใช้จ่ายทางทหารของกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯ ในรอบ 10 ปีที่ผ่านมาคือ อัตราการเพิ่มขึ้นของการขายอาวุธของสหรัฐฯ ซึ่งเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า โดยระหว่างปี 2002-2012 เพิ่มขึ้นจาก \$ 8.3 หมื่นล้าน เป็น \$ 18.8 หมื่นล้านเหรียญสหรัฐ

เราจะเห็นได้ว่า มีการลดค่าใช้จ่ายทางทหารของกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯจริง แต่การลดค่าใช้จ่ายทางทหารไม่จำเป็นต้องสอดคล้องและนำไปสู่การลดการส่งออกอาวุธยุทโธปกรณ์ เป็นความจริง การลดงบประมาณของกระทรวงกลาโหมสหรัฐฯลดจริงๆในทศวรรษ **1980** แต่รัฐบาลบารัก โอบามา ผลักดันกระบวนการให้ใบอนุญาตเพื่อสนับสนุนและเพิ่มการส่งออกยุทโธปกรณ์ทางทหาร

เอเชียและโอเชียเนียเป็นตัวแทนเป้าหมายอันดับต้นๆของการส่งออกยุทโธปกรณ์ของสหรัฐฯ กล่าวได้ว่า เอเชียและโอเชียเนียเป็นแหล่งรับซื้อยุทโธปกรณ์ของสหรัฐฯเป็นจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของทั้งหมด

อาวุธที่มีจำนวนใหญ่ที่สุดคือ เครื่องบินขับไล่ **F-35** ซึ่งสหรัฐฯขายให้ญี่ปุ่น เกาหลีใต้และออสเตรเลียแล้ว ระบบขีปนาวุธพิสัยปานกลางของสหรัฐฯขายให้แล้วกับญี่ปุ่น เกาหลีใต้และไต้หวัน ในภาพรวม ระหว่างปี **2009** และ **2013** ออสเตรเลียและเกาหลีใต้เป็นลูกค้าอันดับหนึ่งของสหรัฐฯ และที่น่าสนใจ ด้วยโครงการเพิ่มงบประมาณรายจ่ายทางทหารของตัวเอง ญี่ปุ่นกำลังจะเป็นลูกค้าอันดับต้นของสหรัฐฯด้วย

การซื้ออาวุธยุทโธปกรณ์ของพันธมิตรสหรัฐฯ มีความก้าวหน้ามากขึ้น คือต้องมีระบบที่เรียกว่า **interoperability** ระบบดังกล่าวนี้ ไม่ใช่พันธมิตรของสหรัฐฯต้องพึ่งพาแต่เฉพาะอะไหล่และปรับคุณภาพยุทโธปกรณ์เท่านั้น หากแต่ต้องใช้ระบบสมัยใหม่ที่เรียกว่า **overall system of command and control** อันประกอบด้วย **C5I** คือ **Command, Control, Communication, Computer, Combat system and Intelligence**

แม้ว่า เครื่องบินขับไล่ของฝรั่งเศสหรือเรือรบของรัสเซีย มีราคาถูกกว่าอันเป็นเหตุผลให้เกิดทางเลือกในการเข้าประมูลขายอาวุธ แต่ประเทศผู้ซื้ออาวุธจำเป็นต้องพิจารณาระบบต่างๆว่าจะบูรณาการเข้าด้วยกันอย่างไร ทั้งฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์

สหรัฐฯได้แย้งว่า การคงกองกำลังทหารและอาวุธต่างๆของสหรัฐฯมีมากเกินไป อีกทั้งยังขาดความสนใจในผลประโยชน์ทางดินแดนที่ได้รับ แต่ทว่า สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงได้เปลี่ยนไปอย่างมาก นับตั้งแต่ สหรัฐฯแสดงตนเป็นครั้งแรกในฐานะ ‘ผู้ปกป้อง’ เสถียรภาพในภูมิภาค

ญี่ปุ่นมิได้จำกัดการตีความตัวเองอยู่ที่ รัฐธรรมนูญเชิงสันติ อีกต่อไปแล้ว เกาหลีเหนือได้พัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ จีนเพิ่มศักยภาพทางทหารอย่างโดดเด่น เกาหลีใต้สร้างภาคการผลิตอาวุธของตัวเอง และขยายการ

ผลิตโดยมีเป้าหมายส่งออกอาวุธยุทโธปกรณ์ ขีปนาวุธทางดินแดนในทะเลจีนใต้ ทะเลเหลืองและทะเลจีนตะวันออกแหลมคมและเด่นชัดขึ้น จุดที่ยังพอมีสันติภาพมากกว่าที่อื่นๆ ในเมื่อไม่กี่ปีมานี้คือ ซองแคบได้วัน

อาจจะกล่าวได้ว่า การเพิ่มขึ้นของค่าใช้จ่ายทางทหารในแต่ละประเทศในเอเชียตะวันออก และการนำเข้าอย่างมากของอาวุธ เป็นทั้งสัญลักษณ์และตัวขับเคลื่อนของความขัดแย้งทางทหาร ยุทธศาสตร์และการเมืองของภูมิภาค จนกระทั่งและถ้าไม่จำกัดการเพิ่มระดับคุณภาพของอาวุธในภูมิภาค ความเสี่ยงในการเผชิญหน้าและแม้แต่การทำสงครามก็มีโอกาสสูง

ดังนั้น เมื่อสภาวะแวดล้อมความขัดแย้งเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความตกลงทางยุทธศาสตร์ต่างๆ ในระดับภูมิภาค โครงการอาวุธนิวเคลียร์เกาหลีเหนือ ความขัดแย้งในดินแดนเล็กๆ ต่างๆ หรือแม้แต่ภัยทางเทคโนโลยีใหม่ เช่น **Cyber warfare** จะเกิดขึ้นได้ยากก็ตาม ภูมิภาคเอเชียก็มีความเสี่ยงและไร้เสถียรภาพอย่างยิ่ง

ค่าใช้จ่ายทางทหารและการนำเข้าอาวุธเพิ่มขึ้น บอกแก่เราอย่างนั้น
